

11 okt 2024 - 12:44

Werkgevers willen wel vast personeel, maar zzp'ers loslaten is eng

Lien van der Leij / Elfanie toe Laer

De controles op schijnzelfstandigheid, vanaf 1 januari, schudden werkgevers en zzp'ers wakker. Diep weggestopte vragen zijn nu weer aan de orde van de dag. Kan een kinderopvangmedewerker, een beveiligger of operatieassistent wel ondernemer zijn? Het antwoord verschilt, maar de wens is duidelijk: 'Mensen willen het zelf bepalen.'

De zorg is sterk afhankelijk van zzp'ers, maar de Belastingdienst maakt geen uitzondering voor deze sector wat betreft de handhaving op schijnzelfstandigheid.

De zorg is sterk afhankelijk van zzp'ers, maar de Belastingdienst maakt geen uitzondering voor deze sector wat betreft de handhaving op schijnzelfstandigheid.

Foto: Lex van Lieshout/ANP

In het kort

Als zzp'en niet meer mag in de beveiliging dreigt een veiligheidsprobleem, vreest de sector. Tegelijkertijd is de branche blij met handhaving op schijnzelfstandigheid.

In de kinderopvang is er nog weinig animo voor vaste contracten. Door krapte staan werkgevers voor een dilemma.

De zorg is blij met de aanpak van schijnzelfstandigheid. Maar bij 'piek, ziek en specifiek' moet het mogelijk blijven.

1. Beveiliging: vast is beter, maar we kunnen niet zonder zzp

'Als er gehandhaafd gaat worden op schijnzelfstandigheid, heeft Nederland een veiligheidsprobleem', voorspelt directeur Leon Vincken van Vereniging Veiligheidsdomein Nederland (VVNL). De branchevereniging is actief in het midden- en kleinbedrijf en de evenementenbranche, waar opdrachten kortlopend zijn.

Van de 30.000 beveiligingsmedewerkers werkt ruim 30% als zzp'er. Volgens Vincken kan dat in sommige gevallen ook straks nog. Hij ontwierp een module met voorwaarden, waaronder het tarief en het aantal opdrachtgevers. Als beveiligger en opdrachtgever die voorwaarden volgen, zou het mogelijk moeten zijn. Hij put hoop uit een motie die begin oktober werd aangenomen in de Tweede Kamer. Daarin staat dat goedgekeurde modelovereenkomsten ook na 1 januari geldig moeten blijven. Vincken is daar verheugd over, want: 'Onze cao-voorwaarden zijn goed, het loon steeg met 30%, maar dat is niet genoeg: mensen willen het zelf bepalen.' Is dat straks niet mogelijk, dan zullen velen de sector verlaten, vermoedt hij: 'Er is altijd wel wat te zzp'en.'

Een ander deel van de sector is juist blij met de handhaving op schijnzelfstandigheid. De Nederlandse Veiligheidsbranche (NVB), die naast mkb'ers de grote beveiligingsbedrijven zoals G4S en Securitas vertegenwoordigt, stimuleert vaste dienstbetrekkingen. Volgens voorzitter Ard van der Steur is handhaving op schijnzelfstandigheid goed voor zijn leden én de zzp'ers: 'Het zijn vaak jonge mensen die denken veel te verdienen. Zij leggen geen geld opzij voor hun pensioen of verzekering. Dat is kortzichtig.'

'Jongeren stromen uit en komen terug als zzp'er'

Bij Workrate werken zo'n duizend beveiligers, van wie 15% wordt ingehuurd. Algemeen directeur Marc van Lier werkt er sinds 2022 aan om dat percentage te laten krimpen. Want als je mensen 'dichtbij' houdt, krijg je betere dienstverlening, is zijn overtuiging. Bovendien kiezen zzp'ers voor zichzelf in plaats van voor hun opdrachtgever, en dat kan leiden tot uitwassen. 'We maken het mee hè, mensen die twaalf uur werken, ook 's nachts, en dan de ogen dichtdoen.' Dat er gehandhaafd gaat worden op schijnzelfstandigheid, is een extra stok achter de deur.

Van Lier heeft wel begrip voor zzp'ers. 'In onze cao is 36 uur werken fulltime, maar jongeren willen meer uren draaien. Zij stromen vaak uit en komen terug als zzp'er. Dat snap ik.'

Hij is er ook niet per se tegen: 'Een flexlaag is soms nodig. In bijvoorbeeld de evenementenbeveiliging kun je niet alleen maar werken met vast personeel. Veel vaste krachten vinden het ook fantastisch om dat werk te doen. Sommigen beveiligen in hun vrije tijd als zzp'er evenementen.'

2. Kinderopvang: zelfstandigen leiden tot scheve gezichten

Van de ruim 120.000 medewerkers in de kinderopvang zijn er zo'n 10.000 zzp'er, schat directeur Emmeline Bijlsma van brancheorganisatie BK. Werkgevers sturen daar niet op aan, benadrukt deze belangenbehartiger van ruim duizend aanbieders. 'Het is niet goed voor de kwaliteit van de opvang. Kinderen zijn gebaat bij stabiliteit en een vast team raakt goed op elkaar en de kinderen ingespeeld.'

De branchevereniging voor de maatschappelijke kinderopvang BMK deelt die mening, ook al omdat de inzet van zzp'ers leidt tot scheve gezichten onder het vaste personeel. 'Zzp'ers hebben minder taken dan vaste medewerkers, maar worden beter betaald, is het beeld', zegt BMK-voorzitter Karen Strengers.

De personeelskrapte in de sector plaatst werkgevers voor een dilemma: zzp'ers inzetten tegen hogere tarieven of minder kinderen opvangen. Strengers: 'Beide opties zetten de toegankelijkheid van de kinderopvang verder onder druk. Dat willen we voorkomen.'

BK en BMK adviseren hun leden om een plan op te stellen en in gesprek te gaan met de medewerkers. 'Wij wijzen erop dat de pedagogische medewerker expliciet wordt

genoemd in de wettekst én de publieksfolder van de Belastingdienst', zegt Bijlsma. 'Bij het reguliere werk op de groep is geen sprake van zelfstandig ondernemerschap.'

Werkgevers proberen intussen het vaste dienstverband aantrekkelijker te maken, signaleren de brancheverenigingen. Zo wordt er meer rekening gehouden met de thuissituatie, een grote wens van medewerkers.

'Ze hebben nog twee maanden om in dienst te komen'

Ceo Remko Berkel van Babilou Family Nederland is blij met de overheids campagne 'ZZP – ja of nee'. Deze folder vertelt per beroep of het werk als zzp'er kan worden gedaan. In zijn sector is het duidelijk: dat kan niet. Maar dat dringt nog niet zo door, merkt hij. 'Veel zzp'ers vertonen struisvogelgedrag. Tijdens een webinar vroeg een pedagogisch medewerker of zij, als zij haar uurtarief ophoogt naar €45, wél een echte zzp'er is. Los van de vraag wie dat gaat betalen, is het antwoord: nee. Ook niet als je drie opdrachtgevers hebt.'

Berkel hekelt de onduidelijkheid die wordt gevoed door tussenpartijen en door politici die tegen handhaving zijn. Van de duizenden mensen die op zijn kinderopvanglocaties werken, zijn er honderden zzp'er. 'Velen denken dat zij in januari nog gewoon ingehuurd zullen worden. Maar dat zal niet gebeuren.'

Berkel bood hun een baan aan. Tientallen gingen op zijn aanbod in, 'maar dat is lang niet voldoende'. Haast is geboden: 'Half december moet het rooster voor januari rond zijn, dus ze hebben nog twee maanden.'

3. De zorg: niet zo rouwig dat er handhaving komt

Het aantal zzp'ers in de zorg stijgt al ruim een decennium. Volgens het CBS werken er rond de 180.000 zelfstandigen in de zorg, waarvan driekwart zzp'er. Gemiddeld is zo'n 11% van de zorgverleners zelfstandig, al verschilt het percentage sterk per beroepsgroep.

De gehandicaptenzorg, met 200.000 medewerkers, telt zo'n 10.000 zelfstandigen, schat sectorkoepel VGN. Dat percentage is sterk gestegen, terwijl werkgevers het aandeel 'personeel niet in loondienst' (pnil) juist proberen terug te dringen. Het leidt namelijk tot hogere kosten en kan een wissel trekken op de kwaliteit van de zorg.

Wat dat betreft maakt de VGN zich niet zoveel zorgen dat de Belastingdienst gaat handhaven op schijnzelfstandigheid, zegt een woordvoerder. 'We willen schijnzelfstandigheid zoveel mogelijk tegengaan. Aan ons de taak om zzp'ers te verleiden tot een dienstverband.'

Toch vinden zorgwerkgevers dat er ruimte moet blijven voor zelfstandigen. Ook binnen het ziekenhuis of de zorginstelling moeten zelfstandigen kunnen worden ingezet bij 'piek,

ziek en specifiek', zonder dat zij meteen worden aangemerkt als verkapte werknemers, stellen zij.

De Belastingdienst denkt daar anders over, waardoor gesprekken om tot aparte regels te komen voor de inhuur van zzp'ers in de zorg afgelopen mei strandden. De zorgkoepels, verenigd in Brancheorganisaties Zorg (BoZ), hebben nu een eigen 'fiscaal kompas' opgesteld, zodat ze met handvatten binnen de regels met zzp'ers kunnen werken.

Daarmee lijkt de sector te willen inspelen op het 'schillenmodel' van de Belastingdienst. Vanwege gebrek aan handhavers kondigde de fiscus aan niet meteen verder onderzoek in te stellen als een organisatie kan laten zien dat die optreedt tegen schijnzelfstandigheid. Maar, zegt Theo van Uum namens BoZ, het lijvige fiscaal kompas van de belangenorganisatie begint met een disclaimer. 'Het zal niet elke discussie met de Belastingdienst kunnen afwenden.'

'Een operatieassistent moet ook eigen beslissingen nemen'

'Niet iedere zzp'er in de zorg is een schijnzelfstandige', zegt Ron Veerkamp, medeoprichter van het platform Voca Zorg, dat zzp'ers matcht met opdrachtgevers. Het is een veronderstelling waar vooral detacheerders blij mee zijn, aldus de anesthesiemedewerker. 'Buiten de strakke protocollen zijn er momenten waarop je zelf de regie neemt. Een operatieassistent werkt zij aan zij met een chirurg, maar moet ook eigen beslissingen nemen.'

Het gezagscriterium dat bepalend is voor werknemerschap gaat dus niet altijd op, wil Veerkamp maar zeggen. Wie via Voca Zorg diensten aanbiedt, moet dat kunnen aantonen, stelt hij. En dat lukt ook, denkt hij: de werkwijze van het platform biedt daarvoor aanknopingspunten. Zzp'ers moeten hun ondernemerschap daar staven met onder andere een KvK-inschrijving, tariefonderhandelingen en eigen acquisitie.

Het platform voert samen met een ziekenhuis gesprekken met de lokale belastinginspecteur. Onder welke voorwaarden mag er voortaan nog wel met zzp'ers worden gewerkt? Maar ook Voca kan geen absolute zekerheid garanderen, geeft Veerkamp toe. 'De proof of the pudding is er nog niet.'

Lees het volledige artikel: <https://fd.nl/bedrijfsleven/1532988/werkgevers-willen-wel-vast-personeel-maar-zzpers-loslaten-is-eng>